

UNIVERZITA
PARDUBICE
FAKULTA
FILOZOFICKÁ

Katedra filosofie a religionistiky

Posudek vedoucí diplomové práce

Jméno studenta: Bc. Monika Melzerová

Název práce: Zlo mimo zlo: Banalita lidské situace a pojem zla

Jméno vedoucí práce: Mgr. Kamila Pacovská, Ph.D.

Jméno oponenta: Doc. Filip Grygar

I. Formální kritéria	ano	zčásti	ne
1. Naplnění celkového záměru: - práce odpovídá svému zadání a obsahu - vymezení tématu je přiměřené a není příliš široké	X		
2. Metodické a systematické zvládnutí práce - text je strukturně a logicky uspořádán - práce je adekvátně zpracována	X		
3. Úvod a závěr - úvod řádně seznamuje s cílem a postupem práce, s dosavadním bádáním na dané téma a stěžejní literaturou - závěr náležitě shrnuje a hodnotí celou problematiku, formuluje přínos k řešení problému a vlastní stanoviska	X		
4. Autor náležitě vypracoval všechny formální požadavky kladené na diplomovou práci - zadání, prohlášení, obsah, úvod, pojednání, závěr, resumé v češtině a cizím jazyce - odpovídající počet stran	X		

Slovní ohodnocení

Předkládaná magisterská práce si klade ambiciózní cíl zpracovat problém banálního zla, tj. případů zla, v nichž se běžný typ člověka dostane do situace, kdy napomáhá velkému zlu, v rámci současných anglosaských teorií zla, které se mu primárně nevěnují. Za tím účelem v první části podrobuje kritice hlavní směry těchto teorií, v druhé části vykládá pojetí radikálního a banálního zla tak, jak je zpracovala Hannah Arendtová a v třetí části připojuje tři soudobé „experimenty“ inspirované Arendtovou a zaměřené na to, zjistit, jak běžný člověk

reaguje na typ situace, která ho vyzývá či pokouší ke zlému jednání. Přes tak výrazně různorodé zdroje se autorce daří držet jednotnou linii argumentace a vytvářet jednotný obrázek o povaze lidského jednání v krajních situacích. Jediné, co by se struktúře dalo vytknout je, že v závěru chybí rozsáhlejší argument směřující k jednoznačnějšímu závěru, ale to je aspirace typická spíše již pro doktorskou, než magisterskou práci.

II. Obsahová kritéria

	ano	zčásti	ne
1. Práce prokazuje porozumění autora v dané problematice.	X		
2. Myšlenková soudržnost a souvislost textu: - je vyhovující - srozumitelnost argumentace a podloženost argumentů či myšlenek je adekvátní	X		
3. Práce se opírá o relevantní prameny a literaturu.	X		
4. Práce s literaturou: - v práci je zřetelně předvedeno, že student pracoval s odbornou literaturou a s myšlenkami jednotlivých autorů - autory uváděl (nejen odkazem na poznámku), srovnával, parafrázoval a citoval - zřetelně rozlišoval své myšlenky od myšlenek jednotlivých autorů		X	
5. Diplomová práce je filosofickým textem: - autor prokázal fundovanou a analytickou práci s pojmy a myšlenkami - autorova práce nespočívala jen v převyprávění daného téma nebo pouhém poskládání hesel, parafrází či myšlenek - práce nebyla zatížena nepřiměřenou mírou historických, životopisných nebo jiných nefilosofických údajů	X		
6. Práce vykazuje prvky vlastního přínosu nebo jedinečnosti zpracování	X		

Slovní ohodnocení

Autorka s pochopením zpracovává obtížný filosofický problém v rámci tří myšlenkových tradic: současné anglosaské filosofie, filosofie Hanny Arendtové včetně jejích komentátorů a sociální psychologie. Na poměry magisterské práce velmi nadstandardní rozsah literatury čte v originále a řádně převádí klíčová slova do češtiny. Se zdroji pracuje uspokojivým způsobem, přičemž místy by čtenář uvítal poněkud detailnější a přesnější shrnutí dané pozice předtím, než je daná pozice podrobena kritice.

Jednoznačným pozitivem této práce je schopnost autorky kriticky se vymezit vzhledem k argumentu předkládanému danou pozicí a obhájit pozici vlastní: totiž že současné anglosaské teorie nejsou schopny vysvětlit případy zla, do nichž se člověk dostává vlivem situace, v níž buď působí nějaký nepříznivý tlak skupiny, nebo nějaká zlovolná autorita. Vlastní přínos práce je tedy výrazně nadstandardní. Drobnou vadou je „uspěchaný“ závěr

práce a nedotažený argument o tom, jestli zlo je větší rozhodnutí jednajícího (viz „Náměty k rozpravě“).

III. Jazyková a grafická kritéria

	ano	zčásti	ne
1. Práce je bez gramatických a stylistických chyb nebo jiných nedostatků (překlepy, nedokončené věty atd.)		X	
2. Práce je psána kultivovaným a odborným jazykem		X	
3. Terminologické zpracování textu - fundované porozumění terminologie v oboru a daném tématu - vhodné používání terminologie a vysvětlování pojmů	X		
4. Odkazy, citace a poznámkový aparát - vyhovující práce s odkazy - dodržení a jednotnost citačních norem - náležitý poznámkový aparát	X		
5. Citování - míra citování je vyvážená - vhodná volba a výstižnost citací	X		
6. Grafická kritéria - grafická úprava (písmo, obsah, názvy kapitol, odstavce, řádkování atd.) je vyhovující	X		

Slovní ohodnocení

V práci se místy objevují gramatické chyby, mírně neobratný styl a neformální formulace, nicméně tam, kde jde o filosofický argument, se autorka správně drží terminologie a vyjadřuje se dostatečně přesně. Citování, odkazy a poznámky pod čarou jsou zpracovány dobře, v tomto ohledu došlo při zpracovávání práce k velkému zlepšení.

IV. Použitá literatura

	ano	zčásti	ne
1. kritický a vhodný výběr prvotní literatury a pramenů	X		
2. kritický a vhodný výběr druhotné literatury	X		
3. práce s cizojazyčnou literaturou	X		

Slovní ohodnocení

viz výše

Další doporučení:

Pracovní součinnost studenta a vedoucího práce v průběhu zpracování práce (vyplní vedoucí práce): Velmi dobrá, studentka pravidelně práci konzultovala a řídila se doporučeními vedoucí.

Celkové hodnocení:

Práci doporučuji k obhajobě: ano

Návrh hodnocení: B

Náměty k rozpravě:

1. (str. 14) Při diskusi pojetí zla jako extrémního poškození oběti autorka souhlasí s argumentem Luka Russella, že když někdo zamýšlí zlý čin, ale z důvodu nezávisejícím na jednajícím je ten čin zmařen, činíme takového člověka stejně morálně zodpovědným, jako kdyby svůj čin realizoval, tj. považujeme ho za zlo. To se nezdá správné: u problému „morální náhody“ se právě poukazuje na to, že i náš právní systém uvádí různé sazby trestu u vraždy a „pouhého“ pokusu o vraždu. Zjevně se bere ohled na to, že v druhém případě je ono zlo menší – zamýšlená oběť je naživu. Je také otázka, zda vůbec můžeme nazvat „zlem“ něco, co se nestalo – jestli zlo ve smyslu „zlý čin“ může označovat pouhý zlý úmysl.

2. V samotném závěru třetí kapitoly (poslední odstavec na str. 57) autorka předkládá tvrzení, že u všech třech zpracovávaných experimentů, v nichž se subjekty pod vlivem situace začali chovat nečekaně zle, je chování těchto subjektů „výsledkem svobodné volby“. Co se však myslí touto svobodnou volbou v situacích, kdy je subjekt pod zjevným vnějším tlakem, což platí především u experimentů s přítomností autority (Milgramův experiment, Blue eyes první den). Mohli bychom říci, že je touto autoritou v situaci manipulován, desinformován, ovlivňován, apod. V současných diskusích dobrovolného, „informovaného“ souhlasu se například klade důraz na to, aby subjekt nedával souhlas pod nátlakem, pod „undue inducement“ nebo v situacích, kde nemají reálnou alternativu.